

a ja, anđeo na glogu, rekoh:
oče, vidi kako sam lagan.

Pomisao na bekstvo još me više vraćala
u središte neke neisceljene bolesti.
U srce. To pusto meso gde kao neko davno
priviđenje prebivaju preživela nebesa
i u njima mi, već minuli,
sazdani od golog glasa.

KONCERT ZA NIKOG

U svakom slučaju, ja nisam neko
ko je ikada umeo da se opusti.
U sasvim običnim danima strah je bio
moja jedina pokretna i nepokretna imovina.

Sećam se žena poslatih od Bogova –
za samotnih večeri pratio sam ih
na ulicama, jer mišljah da su u njima
zlatonosne reke. I mišljah, prolazeći
kraj mesare da iznenađujuće je što se
o kuki umesto odrane životinje ne nalazim ja.

Mrtvi odavno ne spavaju dobro
jer nisu izrekli svoje poslednje reči.
Aveći koje prebivaju u mojoj biblioteci
prilaze mi kao Lotove kćeri ocu.
Postojim u svemu što drhti: o, telo moje,
uvek, uvek umorno, samo još pusti trg
zna gde će nas odvesti noć.

Derđ Konrad

A M A L I J A

Dok se Dragoman penje blago spiralnim stepenicama, iz viših sfera spušta se mirisna Amalija, draga susedka. Ide u crkvu, zatim u kupovinu. Bliža je sedamdesetoj nego šezdesetoj, korak joj je spor, ali lagan, jednim jedva primetnim polukretom vrhom svojih cipela visokih potpetica na svakom stepeniku navodi svoje kukove na blagu uzvrckanost. Dragoman nalazi da je još uvek lepa. Amalija je bila druga žena koju je, nagu, zagrlio. Ima tome već četrdeset godina. U to doba o Amaliji su i deca pričala na dvorištu, žene na hodniku i muškarci, dole na trgu, za kartaškim stolom. Ona je bila tema čak i u košer vinskome podrumu jevrejske opštine. Teška, plava punda bujne usne i grudi, i sve je to poživalo na čvrstoj šasiji, Amalija je bila više nego solidno sazdana stvorenje. Njen pređašnji muž skočio je sa trećeg sprata na popločano dvorište tako što je pri tom – pre nego što mu se lobanja rascopala - još imao vremena da vikne: "Amalija, volim te!" Što je posve razumljivo. Na Amaljinom pragu bakarni okov je uvek blistao, njena ostava krcata pekmezom od kajsija, osmeh leta. Njen naredni muž je svakog jutra oblačio brižljivo ispeglanu košulju, a u kuhinji ga je već čekao, uz šolju čaja, sveže isprženi odrezak. Amalijina soba je prijatno mirisala na lavandu, skrivenu među rubljem i posteljinom.

Tek što ja napunio četrnaestu, Dragoman je s pristojne razdaljine pratio Amaliju na njenim prepodnevnim krstarenjima. Dragoman ide za ženom. Mlada komšinica je to i primetila. Jednog prepodneva, na pijaci, iza Amalijinih leđa, Dragoman je progovorio i sopstvenim ušima neobičnim glasom: "Rado bih poneo ovu korpu." Bilo je u njoj jaja, višanja, jedna živa kokoška i flaša mleka. Kada su stigli pred kuhinjska vrata, Dragoman je opet, odvažnošću, ali i drskošću nekoga ko se sprema da izvede salto mortale, izgovorio ono što mu je ležalo na srcu: "Pomogao bih i u trebljenju višanja." Dobio je i za to dopuštenje, što je već bilo na rubu vrtoglavice. Mogao je da sedi na njenoj hoklici, pred njenom, belo emajliiranom seljačkom činjom, u kojoj je narastala, ispuštajući pod sebe svoju krv, gomila raščerečenih, razjapljenih višanja. U međuvremenu je već njeno preuzvišeno savršenstvo Amalija spretno potegla unazad kokoškinu šiju koju je, s jednim kuhinjskim nožem utanjene oštrice, tako hitro preseklela da sirota živina nije imala ni kad da se oglasi, niti se dugo trzala na popločanom kuhinjskom podu. Amalija je ošurila, očerupala kokošku, izvadila joj drob, naišla je i na nekoliko malenih žumanaca kojima se veoma obradovala, biće fini u supi. Utom se Dragoman iznenada opet oglasio, upitao je domaćicu da li bi mogao da je poljubi. Amalija se nasmejala, malo se potom začudila, malo je razmislila, i onda je rekla da može, evo, neka izvoli. Samo što je spustila nož na sto. Niko još do tada nije stavio svoj jezik u Dragomanova usta. Amalija je imala mesnat, mek, dokon jezik. Dragoman je pokušao da iz grudnjaka oslobodi Amalijine teške grudi čiji su tamni vršci već donekle virili van. Komšinica je stomakom protrljala momka, njegove platnene pantalone su se ovlažile. Hodi, rekla je Amalija, i odvukla Dragomana u sobu gde je u jednom uglu, pored radio aparata bila jedna sofa, odvojena od dvostrukog bračnog kreveta koji je bio visoko nakrcan jastucima, dunjama i jorganima. Postelja je bila prekrivena ružičastim,

plišanim prostiračem na taj način da je nastala jedna uglasta, kockasta tvorevina, toliko pravilna da je neodoljivo nalikovala onoj poslastici od jagoda i šaumama od koje se čoveku i zubi slepe. Dragoman bi se rado izvalio na tu postelju, ali nije se usuđivao. Amalija je uključila radio, najpre je išla pesma "Soba mi je puna suza", a zatim je sledio izveštaj o vodostanju. Sezona izdašnih letnjih pljuskova, Dunav od Pakša do Mohača raste, Amalija je primetila da voli poplavu. Na ormaru kompot od šljiva, veštačko cveće, raspeće. U suprotnom uglu, iza jedne zgodne, vezene zavese nalazio se tuš i bide, još ih je pređašnji muž montirao. Jedna njena prijateljica tvrdi, da se Amalija na osetljivim mestima brije i maže nekim kremama. Jednom je navodno videla šta čini ta žena sa sobom, jer je baš bila kod nje. U to vreme, to što je Amalija natrljala čitavo telo nekakvim hranljivim kremama, smatralo se bezmalo bludom. Imala je miris koji je Dragoman mogao da nanjuši jedino na Amaliji, sama ga je pripremljala od ekstrakta raznog cveća i ko zna čega još.

I sad je stajala tu ispred Dragomana polako otkopčavajući spreda haljinu, odgurnuvši ga prethodno malo od sebe, kao da je tragala za nečim u njegovim očima. Kada bi Amalija žurno prošla pored starijih i mlađih ljudi iz zgrade na svojim mišićavim, ali ni izdaleka tanušnim nogama, poput kakvog dobro ogibljenog vozila, smeškajući se vlastitoj žurbi, čak je ljupko i dahtala. Nekog nadobudnog čoveka, koji ju je u prolazu dlanom lako lupio po zadnjici, iz okreta je tako ošamarila, da je dotičnom preostalo samo da nakrivi glavu i da ispljune zub. Niko nije odoleo da na njen pozdrav odgovori s nekakvom prijatnom iznenađenošću. Ali bilo je i takvih koji su hteli da se osvete ovakvoj svojoj slabosti. Neki su imali neodoljivu potrebu da kažu nešto ružno o plavokosoj Amaliji. Razume se, i ovi su je prvom narednom prilikom opet najljubavnije pozdravljali. Postojala je jedna tajnovita, dozvoljena mera pakosti, kada bi se povela reč o idolu zgrade. Tu meru su njeni stanari osećali, ali iz susednih zgrada bi ljudi ponekad preterali, nisu znali granicu pristojnosti, tada bi se Amalijine komšije iz zgrade, kao na neki znak, zatvorili i promenili temu. Jer mi smo svakodnevno pozdravljali Amaliju koja je u ovo doba godine, početkom leta, u crvenoj, svilenjoj haljini, sa poput zemički smeđim nadlakticama i listovima promicala ispred nas na njenom nevidljivom pokretnom trotoaru. Kod mesara je ona dobila najlepšu krmenadlu, na pijaci ju je kod piljarice već čekala u porcelanskom lončiću njena pavlaka. Da su se jednog dana pred Amalijinim vratima pojavili nosači sa širokim remenima, i ako bi se ispostavilo da se Amalija seli, celu zgradu bi, nema sumnje, obuzela malodušnost.

Kada su se njihova tela razdvojila, iz radija je rominjala muzika *Chappy jazz-banda*. Amalija je s pripremljenim, na uglu ovlaženim peškirom najpre obrisala Dragomana, jer bio je malo krvav, zatim se ogrnula kućnim haljetkom i provirila kroz prozor. U uglu šivača mašina, na policama belo rublje, Amalija je bila švalja, a njen muž taksista. Ovakvi taksisti mogu dozvoliti sebi da u najneočekivanijim trenucima banu u sopstvenu kuću. Na niskoj sofi mala, crvena prostirka, a više nje zid je bio prekriven takođe crvenom draperijom sa krupnim, cvetnim motivima. I budilnik je bio crven, i presvlaka naslonjače od lanenog platna takođe, jedino zavese nisu bile crvene, to bi već delovalo suviše izazovno, zavese su bile limunžute. Amalija voli crveno, njena baka je bila Turkinja, njen deda ju je doveo iz Bosne, tamo je služio vojsku. Turkinje su podvorne, njihovim muževima nije loše. Amalija se trudi da ni njenom mužu ne bude loše. Posle kratkog razgovora oboje poželeše da se ponovo sjedine, i ovde, i tamo, i ovako, i onako, čovek hoće sve da proba. U jednom

neočekivanom trenutku toliko je žestoko dahtala, i s neobično grlenim, hroptavo-isprekidanim glasom ponavljala, oh, oh, kako je dobro! Potom su iscrpljeni ležali jedno pored drugog. Ponovo brisanje i provirivanje. Radio je teškim rečima grdio klerikalnu reakciju. Provirujući kroz prozor, Amalija je sačekala najpovoljniji trenutak i gotovo gurnula Dragomana na gonk. "Idi sad!" Dragoman je sišao na trg, na uglu se upravo pojavio, sa tamno plavom šapkom u ruci, taksista. Amalija je na stepeništu uvek bila uzdržana, nikad prisna. Volela je tajnu i izazov.

Ovaj taksista nije bio u stanju da oplodi Amaliju koja je žudeła za detetom – posle njega je došao vozač autobusa, pravi srećković. Amalija je rodila devojčicu. Dugi niz godina njihovi dani su istovetno prolazili. Vozač bi se vratio s posla rano posle podne, svalio bi Amaliju na krevet, zatim bi užinao faširano meso i popio čašu vina. Uzeo bi ribolovački pribor i otišao pred školu da sačeka devojčicu. Raspitao bi se, onako reda radi, da li je u popodnevnom produženom boravku napisala domaće zadatke, pa bi zaseo na dunavskom keju, uzvodno od srušenog Eržebetinog mosta, gde su na stepenicama sedele gimnazijalke s knjigama u rukama, i sasvim mladi ljubavni parovi. Ovde bi se smestio vozač sa svojom debeljuškastom devojčicom i svojim glistama. Dok bi on spremio udice, debeljuškasta devojčica bi mu otpevala sve što je u školskom horu naučila. Njen otac je bio ubeđen da će njegova kćerka postati operska pevačica. Amalija bi je pak kod kuće upitala: "Bucika, zar ne bi malo čutala?" Jednog popodneva, međutim, vozač autobusa došao je kući i saznao da je dečak sa trećeg sprata, sin jednog oficira, igrajući se očevim pištoljem, ustrelio njegovu debeljuškastu devojčicu. Sve se odigralo u njihovom stanu, u sobi. Amalija je u kuhinji baš umesila testo za kiflice s pekmezom. Deca su se zatvorila u sobu, nešto su se domundavala, kao da su se malko i zaljubila. Amalija jednostavno nije mogla da shvati da se u njihovoj sobi razlegao pucanj. Deca su se igrala, kako se ispostavilo, pogubljenja. Dečak sa trećeg sprata je pucao, iz neposredne blizine, u teme devojčici koja je, leđima okrenuta, klečala pred njim. Ne, uopšte više neće ustati, i neće biti operska pevačica. Dečak je mislio da je iz šaržera povadio sve metke, jedan je, međutim, zaostao u cevi. Oficir je zatvoren, dečak upućen u popravni dom, njegova majka je zamenila stan. Samo je Amalija ostala, i nekad srećni vozač autobusa, bez deteta. Čovek se sa dunavskog keja iz dana u dan vraćao sa pecaljkom i praznom kofom, sve kasnije i sve teturavije. Poneo bi bocu vina, nije se mnogo mučio sa udicama, svima je pričao šta se desilo njegovoj devojčici. Tvrdio je da do dana današnjeg nije u stanju da shvati, kako se tako nešto moglo desiti. Sprijateljio se sa jednim čovekom čija je žena, dobro umotanog unuka jedinca iznela na terasu da spava, nije bilo naročito hladno, ali bebino telo se preko dušnika toliko ohladilo da joj, nakon što su, sve je budeći, u krznom postavljenoj vreći uneli u sobu, više nije bilo spasa. I ovaj vremešni čovek bi ponekad doneo bocu vina. Vozač je imao neku bradavicu na vratu, upalila se pa je postala i bolna, odstranili su je hirurškim putem uz lokalnu anesteziju, dve nedelje kasnije bio je telegrafski pozvan na onkologiju, Amalija je uskoro obukla crninu.

– odlomak iz romana *Melinda i Dragoman* –

(Sa mađarskog preveo Arpad Vicko)